

vel; IV. szakasz: a gyermek etikai és esztétikai énjének kiképzése, főtárgy tehát az embertan, mint önismeretre vezető tanulmány. Nem akarnak sémákat csinálni; a kézi foglalkoztatás nem külön tárgy, hanem az egész oktatást átszövő módszer; a művészeti neveléssel finomult ízlésre vezetnek; a vallásos érzés ápolásában a 7—8. évben engedik, hogy a gyermek istent megszemélyesítse, a 9—12. években alkalom szerint nyomatékosan figyelmeztetik a természetben működő általános erőkre s a 13—14 éveseket arra vezetik, hogy istent az erkölcsi ideál megtestesítéseként tiszteljék, ápolják a nemzeti érzést; erős testben erős lélek, cselekvéssel erősített akarat az eszményök. Az Új Iskola egész tantervét A Gyermek következő száma közli. Új rovat nyílt a *Gyógyító Pedagógia* részére, szerk. *Berkes J.* és *Vértes O. J.*, meg a *Gyermekirodalom*-nak, szerk. *Nógrády L.* A háborúval kapcsolatban *Klug P.* megállapítja, hogy a megfelelő nevelésben részesült siketnéma gyermekek és a hallók között távról sincs meg a méltán feltehető nagy ürről. *Pollacsek H.-né* befejezi 320 gyermekbíró-sági tárgyalás részletes és tanulságos ismertetését.

Az Út (1916) 2. sz. Az erdélyi ref. egyházker. teológiai tanárai, gimn. igazgatói és vallástanárai azon tanácskoztak márc. 8.-án: mik a kötelességeik az erdélyi kálvinista magyarság érdekében. *Ravasz László* előadó az egész kérdést úgy foglalta össze: szervezniök kell a vallásos nevelőket az ifjúság általános, egyöntetű és céltudatos nevelése céljából, az eddigi munkának a korhoz való alkalmazásával. A vallástanítást vallásos neveléssé kell tenni s ezt ne csak a vallástanár végezze, hanem az egész iskola és önmagán az ifjúság; az öntudatos és egyéni vallásos élet a cél, így lehet felszabadítani az erdélyi magyarságot megtartó kálvinizmusnak ma még jórészt elrejtett erőit. Együtt kell dolgozniok középisk. és népiskolai vallásos nevelőknek; vándorgyűléseket, tanfolyamokat kell tartani, hogy ezeken a vallásos pedagógia elvi és gyakorlati kérdéseivel, az egyes vidékeken folyó ifjúsági munka tanulmányozásával foglalkozzanak. Négy részben összeállítja az «elvi, pedagógiai, didaktikai, szervezeti» kérdések sorozatát s jelzi, hogy ezek tárgyalására újabb értekezletet tartanak.

Athenæum (1916) 2. sz. *Kornis Gy.* összefoglaló szemléjében a háború és az erkölcs, a kultúra s az állam problémáját mutatja be a háborús filozófia legfőbb kérdéseinek; az ezekre vonatkozó irodalom kritikai ismertetésével megvilágítja a háborúnak az emberi gondolkodásra tett hatását és irányítja az olvasó gondolatait. Megállapítja, hogy «a háború vihara közepett a nemzet természetszerűen olyan gondolkodójának kultuszát ápolja, akinek filozófiája a nemzet igazi sajátosságait tükrözi, akinek egyénisége a nemzetet történetileg szimbolizálja, aki a nemzet harcát ennek kultúrája alapján etikailag igazolja, akinek filozófiája éppen az élethalálharchoz szükséges akarat, erő és hatalom fogalma körül összpontosul, aki a nemzeti államnak mint egésznek eszményét minden egyéni fölé emeli». Ilyen a németek szemében elsősorban Fichte.

Család és Iskola (1916) 2—7. sz. A tanítóképzésről szóló sorozatban *Molnár O.* az intézetek elhelyezésében, az épületek külső-belső minőségében beállott előnyös változásokat ismerteti; *Barcsai K.* há-

rom számban a szakszerű képzés mai állapotát azzal jellemzi, hogy 1. ma a pszichológia és pedagógia tanítását megfigyelések és kísérletek élenkítik, meddő deduktív fejtegetések helyett a testi-lelki jelenségek alapos megfigyelése és induktív kutatás ad életet, termékenyítő erőt az oktatásnak; 2. az egész oktatás minden szála a gyakorlóiskolában fut össze s az elmélet és gyakorlat összhangja átalakította a pedagógiai képzést; 3. a nyári tanfolyamokon a már működő tanítóság újabb ösztönzést nyer a haladásra; *Molnár O.* a tk-int. tanítást jellemzi s azt a reményét fejezi ki, hogy az ifjúság testi és lelki életének fokozatos megismerése mindinkább lehetővé teszi majd mindenik tantárgy anyagának és terjedelmének a tanulók korához, érdeklődési köréhez és teljesítőképességéhez való alkalmazását.

Néptanítók Lapja (1916) 1—14. sz. Az 1916. évet *Széchenyi* nevével kezdte; ezzel akarta megjelölni azt a szellemet, amelynek a nevelők munkáját át kell hatnia. Közleményei állandóan időszerűek: egyrészt tájékoztatás, másfelől útbaigazítás és gondolatkeltség a célok. *K. F.* áttekintést nyújt az 1915. év iskolai és nevelésügyi mozgalmairól; számos cikk szól külföldi pedag. eseményekről és művekről, nevezetesen emberek időszerű nyilatkozatairól. (pl. Foerster a katonai nevelésről; Schmidt, Rein, Kerschesteiner vitája az egységes iskoláról stb.). *Szöllösi I.* (Kardos tanítók) a tanító-lélek mostani alakulásáról és az igazi tanító remélhető érvényesüléséről szólva, azt a reményét fejezi ki, hogy az egységes közoktatási törvény lesz a béke eljöttével az új Magyarország legelső alkotása. *Szabó L.* (Az iskola és a «többszermelés») a gazdasági célok iskolai szolgálása érdekében a tanítóság alaposabb gazdasági előkészítését s tanítói mintagazdasággal való ellátását kívánja. *Kemény F.* óraterv-gyűjtemények összeállítására és a megvalósítás módjára ad javaslatot. *Várady I.* a tanítók szociális munkakörét fejti ki. A rokkantak nevelése, gyógyító pedagógia és népiskola kapcsolata, a gyermekek táplálása háború idején (*Juba A.*), csatángoló gyermekek (*Büchler H.*), egyes módszertani kérdések stb. vannak a többi cikkekben; elevenek *Földes G.* följegyzései régi iskolai emlékeiből. Sokfelől összegyűjtött apróságok egészítik ki mindenik számot.

Pædagogiai Értesítő (1916) 1—2. sz. Az Orsz. Pæd. Könyvtár és Tanszerm. Hivatalos Értesítője X. évét új címmel kezdi. A beköszöntő szerint «mint a magyar iskolák könyvtári, tanszer- és iskolafelszerelési ügyének minden részére kiterjeszkedő központi organum s mint e tekintetben speciális irányú pedagógiai folyóirat folytatja életét». E körbe vágó vagy azzal rokon tárgyakról értekezéseket, ismertetéseket és lapszemlélt közöl; főként a külföldi lapokra s általában a külföldi példákából meríthető tanulságokra figyel. Ez a kettős szám 43 n 8° lapon bő és sokféle anyagot nyújt. Három cikk van benne: *Köch N.* a német tanszermúzeumokat kezdi ismertetni; *Goldziher K.* az iskolai matematikai modellek didaktikai jelentőségét világítja meg Giebel: *Anfertigung math. Modelle* (Lpz., 1915, Teubner) és Reichel: *Math. Werkunterricht* (Lpz., 1914, Quelle u. Meyer) nyomán; *Eberli* svájci tanítónak a Berner Seminarblätterből fordított cikke az iskolai aquariumról szól.